

A 16-os honvéd

Kiadja:
A m. kir. beszercebányai 16. honvéd
gyalogezred történelmi osztálya.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

1916 November 21.

Őszi, zimankós idő volt akkor is, háború volt akkor is, véreztünk akkor is és győzedelmesen nyomultak előre fegyvereink Erdélyben. S a győzelmi mámorban és az erdélyi felszabadult földek feletti örömlünkben egyszer csak éreztük a lélekharang kondulását, s győzelmi énekünk elhalkult, bakancsaink üteme megtompúlt, fejünk mellünkre hajolt: meghalt Ferenc József.

Amit senki sem akart elhinni, amit senki sem akart megérteni, megtörtént: meghalt unokáink, gyermekeink, apáink, nagyapáink apja: Ferenc József király és császár. Úgy összenőtt életünk életével, sorsunk sorsával, hogy lehetetlennek képzeltük őt a holtak sorába.

És végre ocsúdni kellett: megértettük a meg nem érthetőt: a harangok kondulása, ünnepélyek tartása, az új eskü letétele bizonyította, hogy ősz, öreg királyunk nincs már az élők sorában. Nincs, elvitte őt is, a legendás hírű királyt az emberi sors: a halál. Itt kellett hagynia népet éppen akkor, amidőn fegyverrel harcolt nyugalomért, amikor ezer ellenség közepette védte körömszakadtáig oly sok vérral megöntözött földjét.

Itt kellett hagynia azt a népet, melyet tenger ellenség hazug demagógiával támadott meg, melyre elvakult államférfiak uszították polgárait.

Mi tudjuk, a Te jóságos szemed vigyázz az égből fegyvereinkre; legendás hírű neved, szel-

lemed itt él közöttünk. S láthatod az eredményeket. Az ellenség előtt bátran tartott mellünk vassá, acéllá változott, keresztül nem törhet betolakodó horda határainkon.

Te vigyázz miránk, te óvod fegyvereinket; ne aggódj, ne emészd magad: néptünk, ha vérzik is ezer sebtől, ha férfaink legjava esik is el a legdicsebb küzdelemben: de áll büszkén, de áll veretlenül; de áll sujtó kézzel ellenségeink sorai előtt.

A legszebb tett.

Murányi hadnagy bajtársunk a XXXII 1. aratómenet század parancsnoka kezdeményezésére a század, egy napi munkabérért, 300 koronát ajánlotta fel özvegyeinknek és árváinknak. Mély meghatódással vesszük kezünkbe a tollat, hogy írjunk erről a tettről. Kérges kezű emberekre, nehéz munkában meggyötört emberekre rászállt az emlékezés avagy a jövőbe látás s megnyitotta szívük legszebb zsilipjét: az adakozást. Üdvözlünk titeket, messzelévő bajtársaink, üdvözlünk titeket meleg szeretettel, könnyes szemmel, s ime, babért fonunk e lap hasábjain neveteknek. Hadd álljon példaképül többi bajtársaink szemei előtt is szép tettek és szolgáljon buzdulásul. Fogadjátok hálás köszönetünket XXXII/1 aratómenetszázad emberei.

Ezredünk üzenete Nógrádmegyének.

Nógrádvármegye Méltóságos Főispánjának

Balassagyarmat.

Méltóságos Főispán Ur!

Azon hazafias indítványért, mellyel Nógrádvármegye községének, a vérükért aggódó szülőknak, hős apjuk után vágyó gyermekeknek, a férje dolgos kezét súlyosan nélkülöző hitvesnek alkalmat adott a távolból is jótékonyan érzett ragaszkodásának és törhetetlen együttérzésének lángolóan lelkes kinyilvánítására, fogadja Méltóságod az ezred minden tagjának őszinte köszönetét.

Engedje meg Méltóságod, hogy felhasználjam ezen alkalmat és Nógrádvármegye fiainak azon óhaját tolmácsolva, felkérem, hogy a 16. honvéd gyalogezredet látogatásával megtisztelni és nekünk alkalmat adni méltóztassék, hogy szeretetteljes indítványáért élő szóval is köszönetet mondhassunk.

Őszinte örömmel, igaz lelkesedéssel várjuk Méltóságod megtisztelő látogatását.

Juhász alezredes s. k.,
ezredparancsnok.

Nógrádvármegye Nagyságos Alispánjának

Balassagyarmat.

F. hó 1-én érkezett Nagyságod átirata, amelyben tudatni méltóztatott Nógrádvármegye törvényhatósági bizottságának a folyó évi október hó 16-án tartott közgyűlésén hozott határozatát.

Őszinte örömmel, igaz lelkesedéssel és jóleső érzéssel értesültünk a hozott határozat meleg hangjából, hogy addig, míg Nógrádvármegye fiai a király iránti

hűségétől, lángoló hazaszeretettől áthatva, fáradhatatlan kitartással, szent lelkesedéssel védik hazájukat, addig az otthon maradt szülők, gyermekek, testvérek sincsenek elhagyatva, mert a vármegye szeretetteljes gondoskodással enyhíti a fájdalmakat, istápolja az arra szorulókat.

Midőn a vármegye közgyűlésén hozott határozatban kinyilvánított szeretetteljes gondoskodásért mindnyájunk őszinte köszönetét és háláját tolmácsolom, kérem Nagyságodat, hogy erről Nógrádvármegye közönségét értesíteni méltóztassék.

Nem mulaszthatom el Nógrádvármegyének az ezredben küzdő fiainak azon forró óhaját kinyilvánítani, hogy nagy örömmel vennék, ha a vármegye vezetőit itt kint a harctéren is viszontláthatnák s hálánknak és köszönetünknek élőszóval is kifejezést adhatnának. Örömmel tudatom hős honvédek ezen óhaját és kérem, hogy megtisztelő látogatásukkal az ezredet mielőbb szerencsésíteni sziveskedjenek.

Őszinte örömmel, igaz lelkesedéssel, meleg szeretettel elvárjuk Nógrádvármegye látogatását fiainal.

Hazafias üdvözléssel

Juhász, alezredes s. k.,
ezredparancsnok.

Két év orosz fogságban.

Irta Gallo Árpád t. zászlós.

1915. október 11-én ért utól a végzet, a Strypánál, a 382 magaslaton.

A fogságajátás pillanatának egyetlen egy mozzanata maradt meg emlékezetemben: egy súlyos puskatus ütés, amellyel a kiséző orosz élénkebb menetitemre biz-

Huszárok.

Naplótöredék.

Strypafront, 1916. ápr.

— Halló 3. század, 2. szakasz!
— Halló, itt S.
— Hadapród ur tessék lemenni a zászlóaljhoz, itt vannak a huszárok!
— Köszönöm, vége! — András, kész a kávé?
— Tessék, panya! feleli a legényem a tisztogatók jellemző és megszokott bizalmasságával.

Felhajtom a reggelit s már megyek is letelé a futóárkon a huszárokért. Mert hát kubikos lettem. Üres óráiban ezzel foglalkozik az ember Galiciában. Szélesítjük a futóárkokat, hogy a konyhakocsi nappal is feljöhessenek az állásokig. Ezért jöttek a huszárok. Egy század. Én vagyok a korlátlan uruk és parancsolójuk.

Kiosztom az áásokat. Közösök. Németül szénylek nekik: Rechts um! Ritt — marsch! bár gyalog jöttek. Három hónapja már, hogy tartalékban vannak. Szépen adjusztált ruha, sarkantyus eszima van rajtuk, olyikon bakancs.

— Hallod-e, — mondom az egyiknek — itt még a bakák is eszímában járnak!

— Kadét úr mieldige horsamet, ha már a lovamról leszállítottak, minek nekem a sarkantyús eszima? — feleli resignáltan.

Felállítom őket öt lépés térközzel. Pihent erő, gyorsan halad a munka. Közben eldicsekednek. Voltak ám ők is Stellungban, csakhogy ablózták őket. De a

süccendivízió most is ott van. S szidják Galiciát, meg aki kitalálta. Élvezettel hallgatom őket. Alföldiek. Békési fiúk. Valamikor, boldogabb időkben de sok kellemes napot töltöttem arrafelé, az ő hazájukban! Ma már szinte furcsán hangzik a beszédjük, annyira hozzászoktam a mi bakáink palócos kiejtéséhez.

De épp itt jönnek le az állásból a bakák. Rözséért mennek, fonják a mellvédet, a harántgátakat. Olyan sáros, piszkos mindegyikük! A huszárok mellettük — mintha skatulyából kerültek volna ki. És mégis, ahogy a tiszta ruhájú, sarkantyús eszímájú huszárokat meglátják, mindegyiknek mosolygásra derül a képe. Gunyosan kuncogva mérik végig a huszárokat, ahogy elhaladnak mellettük, szinte lerí az arcukról, amit gondolnak:

— Nini! ezek is idejöttek háborusdit játszani?!

Nem is hagyják szó nélkül.

De szép sarkantyúd van, pajtás — mondja az egyik — rápislantva a sarat dagasztó huszár eszímájára.

Nagy kacagás. A huszár elvörösödik, de nem hagyja magát, kitör belőle a huszár-büszkeség:

— Nem is jár az olyanok, aki borjút hord a hátán!

— Azért nincs a lovadnak sem, ugy-e? — kiáltja vissza az ezredembeli.

A huszár ránt egyet a vállán s csak úgy az orra alá morogja:

— Pocsétakerülő!

Ha magukra maradnak, ők is csak arról beszélnek, amiről a bakák: a vérmesebbek, türelmetlenebbek a háború végéről, a szerényebbek egy kis szabadságról, ami kinézhetne már valahonnan. Családról, feleségről

atott. Hogy látsövem, pisztolyom, óram, tájolóm stb. az első pillanatban a kurski 125. gyalogezred katonái zsákmánya lett, az oly természetes, hogy említést sem érdemel.

A hadseregarancsnokságig együtt vitték a legénységgel, innen hadtáp állomástól-hadtáp állomásig kocsin, s Prókurovban egy 40 embernek 6 lónak való kocsiban beszállítva utnak indították Kiev rendeltetéssel. A Kiev melletti Darnica gyűjtőállomáson volt alkalmunk először tapasztalni az oroszok humanitását. — A legénység rendszerint idáig gyalogol, hogy azután 3—4 heti gyalogmenet alatt elcsigázott testtel megérkezve, abban a reményében is csalódják, hogy enni kap.

Tárgyabb lelkiismeretű nemzeteseinkből kikerült foglyok orosz szolgálataba lépve, az érkező legénységet kifosztják, verik, éhezettük: így akarják rábírní őket, szép jövő ígéréssel, hogy ellenséges szolgálataba szegődjenek. Itt láttam eseteket, hogy az éhségtől, kintől és szenvedéstől kimerült emberek ponyvasátraikban fagytak meg.

Pár napi itt tartózkodás után Orenburg irányítással, s azzal a reménnyel indultunk utnak, hogy állandó táborunkban jobb állapotokat, rendezettebb viszonyokat találunk. Ettől kezdve hazatérésemig a remény és csalódás állandó váltakozása tette az életet tarkává. — „Ez a tisztí barak!” — hangzik az orosz altiszt hársány szava, — s már is megvan az első csalódás! — Egy körülbelül 40 m. hosszú, földbe épített faalkotmányba lépünk be, középen folyóóval, ahonnan létrák vezetnek fel a II. és III. emeleti fekvőhelyekhez. A fűtetlen barakban, jeges fekvőhelyen eltöltött hóviharos novemberi éj egyikünk tetszését sem nyerte meg; felmerült a gondolat: „Ezen segíteni kell!” A gondolatot tett követi, s az udvaron felhalmozott, újabb tisztí barak építésére rendelt

munkáközben alig esik szó. Erről csak a déli pihenő alatt beszélnek. Már amelyik le nem dől aludni: Mert hát idekinn az a fő életszabály: aludj, amikor csak ráérsz, enni-inni és szinivalóddal pedig ne spórolj, mert ki tudja, holnap nem más szivja-e el a dohányod!

Hanem meglátszik rajtuk, hogy rég nem voltak a vcnalban. Olyan kíváncsiak, akár az asszonyok. Hol az egyik, hol a másik ugrik ki az árokból, szétnézni a felső rétegekben. S az ember hiába fenyegeti őket ásonnyéllal. Ha itt sikerül leparancsolni az egyiket, a másik oldalon három mászik ki egyszerre.

Siu, siu, siu bum, zzzzzz.

— Ehun ni! mán észre is vett bennünket a muszi. Kellett az nektek? Itt van már a második is! Bebujni! Nagynehezen lejönnek, eltűnnek az árokban. A muszka is abbahagyja a lövöldözést, folyik tovább a munka.

Lassanként esteledni kezd. Egyik-másik huszár sürűn nézegeti az óráját, úgy látszik nem igen érzi már a száájában az ebéd ízét. Jön V. százados, zászlóalj parancsnok.

— Százados ur alázatosan jelentek százhatvankét huszár!

— Köszönöm! Látom, szépen folyik a munka. Jól dolgoznak ezek a huszárók, mi?

— Pihent erő, százados ur!

— No de fel is pakkolhattok már, pihenj le te is. Szervusz.

Elköszönök s megindulunk dalolva a zászlóalj felé.

S.

dészakák óriási tömege vándorol be a fiatalság vállán a barakba, — a négy kályhában lobogó tűz lett hadifogoly élelmességünk tanubizonyosága. — Az élelmesség kérdése lett ezután a legsúlyosabb probléma. A táborban a táborparancsnok alezredes „lavka”-jában (kantin) árulták a mi szerbjeink a városból behozott, lehet hogy kizárólag a hadifoglyok részére készített silány, igen sokszor romlott kolbászt; ezen tengődünk, — főtt ételt nem látva, — két hónapon keresztül. A táborparancsnok végre megengedte, hogy saját konyhát állítsunk fel azzal a megszorítással, hogy a szükségletet a kantin utján kellett beszerezniük! Az első vacsorára főzött gulyás behozatalát kíséző éljen rivallgást hallani kellett, — azt leírni nem lehet.

Időközben a 264 tiszt és 83 tisztiszolga által tulajzsofolt „3 emeletes” barakból átköltöztünk az ujonnan épült „tisztí” barakokba, melyek bár földbe voltak építve, de legalább szobákra voltak beosztva. Meg lévén a leg-
elemibb életfeltételek, hozzáláttunk az élet — hogy ugy mondjani — kellenség tevééséhez. Ebben a törekvésünkben megakadályozott a munka és életkedv teljes hiánya. Ez embernek nem való lakás, a 2 hónapi kolbászban való tengődés, a világtól való teljes elzártság, az öre-
gényesség, az orosz altisztek és táborparancsnok részéről lépten-nyomon ért bántalmazások, sértések, legénységünk nyomorának, pusztulásának látása — idegesség, zár-
kóztás, életuntás tette az embereket.

Letargiánkából a legénység között föllépett kiütéses tifusz híre rázott föl; — minden erőnklet megfeszítve hozzáláttunk a járvány elfojtásához. Gyűjtést rendeztünk, havi önkéntes adóra köteleztük magunkat, — s az első hét eredménykép a legénységnek, — gyógyszer nem lévén, — napi 150—200 adag gulyást főztünk a tisztí konyhában, tejet szerzettünk be, amiből első sorban el-
láttuk az általunk berendezett betegszoba legénységét, a fölösleget pedig az egészséges legénység között osztottuk szét.

A járványnak pár áldozattal meg kellett elégednie: elfojtottuk, még mielött nagyobb mérveket öltött volna. „A kiütéses tifusz leghatásosabb gyógyszere a gulyás!” — élcelődtek keserűen a hadifoglyok.

Ez az eredmény közelebb hozott egymáshoz. Látva azt, hogy a legénység egyetlen támasza mi vagyunk, — minden eszközt megragadtunk, hogy a legénység nyomorán enyhítsünk. Hajlandóságaink szerint csoportosulva, nyelvtanfolyamokat szerveztünk havi 2 rubel tandíjjal, jégpályát csináltunk 5 rubel idényjeggyel, s a befolyt összeget a legénység segélyezésére fordítottuk. Ezután forma szerint is megalakult a „legénységi segítő egyesület”, amely mai napig is folytatja áldásos működését.

A tavasz tömörítette a sportolókat; megalakult a sportegylet. Beszereztünk footballt, a könnyű atletika és szertorna eszközeit is előteremtettük, tenniszpályát létesítettünk, egy élelmes legénységi társaság kuglizót csinált, cukrászdát és kávéházat nyitott (szesz nélkül!) — ezekkel próbáltuk, ha egy pillanatra is, elfojtani égető honvágyunkat.

Ekkorra megérett 8 hónapi munkám gyümölcse: megtanultam oroszul, ruhát s pénzt szereztem, hogy megkíséreljem a szökést; ez azonban sajnos, azzal az eredménnyel vépződött, hogy megismertem az orosz fegyházak belső életét. A kényszermunkára előkészített, leláncolt gonosztevők között sétált napi 2 félórát 4 magyar és 2 német tiszt. Reggelire fehér forróviz, tea és cukor nélkül, ebédre káposztaleves, romlott tődő és májdarabokkal, vacsorára forró víz s egy szelet kavicscsal

hasanó Rákóczi-induló könyeket csal ki egy odatévedt magyar szeméből.

Az alkirály, Hardinge Bahadur³⁾, hófehér lován, fekete szalon öltözetben meglepően szép és tokoszenves. Mintegy jelképezi a brittek uralmát, — polgár ember fegyverrel a kezében — aki tulajdonképpen kereskedő és nem született katona. Kisérete is csupa finom gentleman, de tartásuk, viselkedésük elárulja, hogy csak a megtartott szemle kedvéért vették fel ragyogó egyenruhájukat.

Az európai katonaság is nagyon civilkinézésű. A Tommykban⁴⁾ a zene tartja fen valahogy a rendet, kéri belőlük a zsoldos. Az utcán kakiruhájukban rövid pipával a szájukban, „marshall“-bottal a kezükben, olyan télenkedő urak benyomását keltik, akik délelőtt katonásdit játszanak, délután pedig a foot-ballt rúgják kényük-kedvükre.

A britt zsoldosok kényelmes katonák, akiket az angol comfort kísér minden zugába a világnak. Érezteik az angol gögőt, fölényes lenézésük hirdeti, mi a világ urai vagyunk. Igaz, megvan bennük az energia is. Energiájuk Indiában abban merül ki, hogy a forradalom lappangó tüze hamu alatt maradjon és ne zavarja semmi az angolok kitűnő étvágyát abban, hogy a havi 80 millió fontot ne szállítsák Londonba.

Azok a sorsüldözött és mellözött gentlemanok, akik nem holdogulnak másutt, vagy a whisky és a brandy üveg alját nézegették sűrűbben — Tommyknak állanak be. Ténah a zsoldos anyag nem elsőrangú éppen. Fizetésük, ellátásuk előttünk szokatlanul soknak látszik. Napi egy shilling és teljes ellátás, ruházás. Szabad vasuti jegy, fürdők, iskolák, klubok és más kedvezmények állnak rendelkezésükre.

A tiszték anyaga már jobb, bár kiképzés és qualitás tekintetében a mieinkével például — össze nem hasonlíthatók. Nagy előnyük, de hátrányuk is a comfort, ami páratlan a maga nemében. Az indiai tisztikar reformja Lord Kitchener nevéhez fűződik, aki vasmarokkal rendet teremtett az eltespedt katonai lelkekben.

A klíma és az angol kényelemszeretet a minimumra szállítja le a zsoldos kötelességét. Az előirt őrszolgálaton és kiképzésen kívül a zártrendű mozdulatok azok, amelyekben otthonosaknak kellene lenniök a Tommyknak, de éppen ezekben árulnak el nagy járatlanságot. A nálunk elismert katonai fegyelem előttük nonsense. Szinte mondhatnók, hogy kötelességük a lázadások, strikék, forradalmak elfojtására szorítkozik, az afgán határon lévő törzsek fékentartására és a football dicsőségre. Ebből a dicsőségből is sok minden lemarad, ha meggondoljuk, hogy a gépfegyverekkel, ágyúkkal ellátott zsoldosokkal szemben a fegyvertelen polgárság áll és az éhező, nyomorgó mob, tömeg.

Mikor Bombayban a Tilak⁵⁾ lázadás alkalmával a Cramford-Marketon félkörben állottak a katonák töltött fegyverrel, drámai epizódok játszódtak le egy pár nap alatt. Ott álltam a katonák háta megett, úgy figyeltem az eseményeket, mint az olyan európai, aki előnyben és bízalomban részesül.

A szomszéd sikátorból tömeg jön elő, egy banjakasztbéli izgatja őket. Beszédet tart, a katonák felé mutogat. Egy kis lány botra akasztott kendővel hadonászik,

³⁾ Bahadur = bátor, olyan cím, mint a magyar hadvezér, aki a sereg feje.

⁴⁾ Tommy az angol katona gúnyneve.

⁵⁾ Tilak, ügyvéd, a forradalmárok szószólója. Nagyszerű szónok, érti a nép nyelvét. Mikor pörét tárgyalták, Bombay forrongott.

a tömeg ujjong és kitörni készül. A seargent (örmaster) előszólit egy katonát, aki jó céllövő. Le kell löni az izgatató szónokot és a lányt. A tömeg menekül, a katonák nagy flegmával rövid pipájukat tömik. Két hullá jelzi, hogy vége a komédiának. Calcuttában már rosszabb az állapot. A „bandé mataram“ (hazám, leborulva imádlak) lelkes szavaitól megittasult bengáli forradalmárok és anarchisták veszedelmesebbek, nekik fegyvereik vannak, bombával dolgoznak és agyafurt furfanggal.

Ha végignézzük a calcuttai football-matheket, amin 200,000 ember szokott résztvenni, észrevesszük azt a sötét gyűlöletet, ami az európai és nem európai között fennáll. A benszülőttek válogatott csapata verekszik a Gordon-ezred bajnokaival. Vaskos, izmos angol katona, hatalmas czipőkkel, ellenfele a „bengáli babu“⁶⁾ mezit-láb, egyszerű fehér ruhában, sápadt vézna alak. És a kis, vézna bengáli úgy forgatja a lapdát az angollal együtt, ahogy neki jól esik. Iszonyú dühvel, brutális erővel megy neki a lapdának a jó Tommy, de csak a levegőbe rüg, a bengáli macskaügyességgel már a kapu felé törtet.

Ott voltam, mikor a nagy vándordíjat elvitte a bengálok csapata. A közönség, katonák neki estek a benszülőtteknek és olyan cséte-páté keletkezett, hogy 200 sebesült maradt a football téren.

A moziban a Tommyk feltétlen urak. Ha nincsen hely, egypár benszülőttet kidobnak és nagy nyugodtan leülnek. Ezt nevezik Indiában finom angol modornak. A Tommyk kiveszik részüket az éjjeli csendéletből is. Ők vezetnek. Egy elejtett szó, furcsa tekintet elegendő ahhoz, hogy box-párbajra hívja fel a gyanutlan civilt. Nyugodtan levetik a kabátot, megdögönyözik egymást. Ami Tommyknak „kupán törülték“ — vérzik az orra. Minden „all righth“. Felveszik a kabátjukat és tovább mennek. Ezt hívják lovagias elégtételnek Mese-Indiában.

Bombay és Calcutta még csak nyujtanak szórakozást a Tommyknak, de például az afgán fronton komolyabb az élet. Az örökösen lázongó törzsek miatt készenlétben kell lenniök, akik pedig kemény legények. Maga az angol zsoldban álló patán gyalogság szintén nem kis munkát ad, mivel bármely pillanatban készek verekedni a legcsekélyebb okért életre-halálra.

Idáig még elmondhatják az angolok, hogy birodalmukban sohasem nyugszik le a nap, katonasága hol itt, hol ott harcba áll — amire nagyon büszkék. És mégis a közönség az, amely elkészeríti a Tommyk életét. Sokszor hallani ezeket a lealázó szavakat: Tommy shut up.⁷⁾

A 16. honv. gyalogezred története a román harctéren.

Irta: Dr. Máriássy Lajos főhadnagy.

(-5ik folytatás.)

3. A harcok színterén.

Október 1-én az ellenség a Magura ellen megfélelő tűzérési előkészítés után heves támadást indít, minek következtében úgy az ottani, mint a D. Lungot megszálló osztagaink feladatukat, az ellenséges erőviszonyok tisztázását megoldva a főállásba rendeltetnek

⁶⁾ Bengáli babu, a calcuttai benszülőtt polgárság általános neve.

⁷⁾ Tommy shut up, Tommy hallgass (fogd be a szádát.)

vissza s az előterepen csak a Mocsár 616 magaslat előtt levő Böröktető 589 magaslaton marad egy előretolt állásban egy századunk.

Egyelőre csak tapogatózó járőrözések és felderítő előcsatározások játszódnak le az előterepen, majd még a dél folyamán megkezdődik az ellenség általános támadásra, melynek erős hullámai, délen a csatlakozó 10. honv. gy. ezred balszárnyát a Cotia irányából, északon a Sóshegy 519 magaslaton Görgény-szt.-imre vonalában álló 11. honv. gyal. ezred 1. zászlóalját érik.

Ezredünk balszárnya és a 11./1. zlj. ellen 2. ellenséges zászlóalj, a Böröktetői előretolt állás ellen egy ellenséges zlj. nyomul. Ugyanezkor erősebb osztagok az ezred első zászlóaljának vonala ellen zudulnak.

Első zászlóaljunk két százada egy géppuskás osztaggal (4 gpp.) a Soropháza — Oroszi uttól délre, két százada a 16 III. gp. század egy szakaszával (2. gépp.) és az ágyú osztaggal (2. gyal. ágyú) ugyanazon uttól északra vonalban.

Második zászlóaljunk három százada a fő állásban, egy százada a Böröktetőn előretolt állásban várta az ellenség támadását.

A 2. fél század (az egész 16/III. zlj.) és egy géppuskás szakaszából álló ezredtartalék az ezred balszárnya ellen irányuló ellenséges támadás fokozatos erősödésére való tekintettel a Mocsár 616 magaslat mögött foglalt állást.

Az első zászlóalj parancsnok figyelme is felhívta a balszárnya ellen a Magura 654 magaslat és D. Lung 588 magaslat felől fenyegető ellenséges nyomásra.

Az ellenség a Sóshegy irányából két zlj.-nyi erővel kb. 7—800 lépésre dolgozta előre magát az ezred balszárnya és a Böröktető ellen, azonban erőteljes gyaloglói és géppuska tűzharc után kénytelen nagy rendtelenségben a Magura mögé vissza özőnlenni, futásban a Görgényszentimre ellen támadó, azonban tüzéségünk pusztító tűzével szétszórta ellenséges erők roncsaival összelegyedve.

Az első zászlóalj ellen támadó ellenséget már tüzéségi tűzünk lefogta, csak egy töredékkel viv még tűzharcot a Priporoluin álló egyik századunk. Egy ellen-támadásunk folytán, ez a kis töredék még csekélyebbre olvadva, csakhamar feladja a hiábavaló küzdelmet s a D. Lung mögött eltűnik. Ezzel a momentummal zárodik a dél. 5 óra 40 perckor megkezdett s dél. 8 órakor befejeződött ellenséges támadás, amely eleinte rendkívüli hevességgel indult meg, azonban fokozatosan megforpanva, aránylag rövid idő alatt súlyos ellenséges veszteség mellett összeomlott úgy, hogy a közvetlen előterepen dél. 9 órakor az ellenség mozgólódása már teljesen megszűnt!

A foglyok vallomásából kitűnik, hogy mily rendkívüli erővel indította meg az ellenség támadását. A 77 ezred két zászlóalja, a 69 ezred egy zászlóalja és a 13 ezred egy zászlóalja volt harcba, vetve, s mögöttük ugyanezen ezredek többi zászlóaljai és a 37, 29. román ezredek álltak készenlétben. Mindamelltt a mi támadás egy nagyobb erővel végrehajtott erőszakos felderítés jellegével birt csupán, ment a kezdet balsikere után aznap újabb támadási kísérlet nem történt. A messzemenő cél mindazonáltal valószínűleg Szászrégen ellérése lehetett, a közeli pedig a védők erejének megállapítása volt.

Az erőviszonyok aránya, tekintettel arra, hogy az ellenség majdnem hadi állományú zászlóaljakkal táma-

dott 1 : 3 hoz volt a román javára! Az előterep felkutatására kiküldött járőreink még az éj folyamán sem bukkantak sehol sem ellenségre, csupán a Magurán és a D. Lungon észleltek ellenséges tábori őrsöket.

Másnap (okt. 2.) az ellenség az előző napi véres harcokon okulva, csak tapogatózva nyomult elő az ezred balszárnya és az északra csatlakozó részek ellen. Előnyomulásában, amelyet Görgény-Orsova és Görgénylibánfalva felől újabb és újabb erők tápláltak, tüzéségünk gyakran parancsolt megállást a habozó ellenséges osztagoknak s végeredményben sok helyen a beásásra kényszerítette őket. Csak az 1. zlj. vonalát érte közvetlen támadás a D. Lung felől. Tüzéségünk tüze azonban a támadókat szétszórta.

Az október 3-iki nap egy, kellően előkészített, megfelelő tüzéségi tűzzel támogatott, rendszeres ellenséges támadási sorozat jegyében zajlott le. Az előző napon lassan előnyomuló részek az éj folyamán magukat fokozatosan előre dolgozva dél. 5 óra 20 perckor Böröktetői előretolt állásainkat kb. 1 és egyfél zászlóaljnyi erővel meglepőleg, az oldal biztosító gyengébb járőreinken a köd leple alatt egyszerűen átgázolva, oldalba és hátha támadják meg, a megszállt századunkat kemény, dühös kézitusára után tulerejükkel déli irányba Szent Mihály felé visszavetik, a Böröktetőt birtokba veszik s onnan rendkívül erős rohamokat indítanak főállásunknak Mocsár 616 magaslaton levő része ellen. Ugyanezkor nagyobb ellenséges erők az északon csatlakozó 11./1. zászlóalj gyengén megszállott védővonalában sok helyen betörnek illetve — tekintve a nagy lézágokat, — azon egyszerűen átsétálnak.

Balszárnyunk veszélyeztetése folytán az ezredtartalékból 1 egy fél század közvetlenül az ezred balszárnya mögé tolatott el, a balszárnyon álló 5-ik századunk a szorongatott 11./1. zlj. állásait sűríti, a 9. század pedig a még így is fennmaradó, kb. 1000 lépés űrt betölti.

Mi ujság a fronton?

• *Mi ujság a fronton?*

Semmi.

Szavamra mondom.

A napok gyönyörűek és őszi!

A szakácsok a legjobb béke-híreket fűzik.

Mindenki jól érzi magát,

Kérdezzenek meg bármelyik bakát. —

Ha megjön napja elsejnek

Vannak nagy harcok a kártyán:

Sokan leégnak,

Mások

Megtollasodnak, dúlnak rettentő ivások.

És vannak ezrek,

Akik lányokkal leveleznek. —

Csak egy a baj, kevés a borunk;

Naponta egy fél liter: semmi.

Bizonny isten, nem érdemes a fronton lenni.

Pont.

Infanteriszt Nagy:

Harangok zugnak-bugnak. Temetnek.
Nincs vége-hossza a gyászmenetnek.
Katonák díszben, lányok fehérben,
Nagy urak, dámák, mind feketében,
Aztán a sok tiszt: ezredes, hadnagy . . .
S a koporsóban Infanteriszt Nagy —
Mind fel a hegynek mennek előre
Ki a karlsbádi szép temetőbe.

Infanteriszt Nagy két éve ment el,
Harcí lázban az első menettel
Felbokrétázva, mindig előre,
Le Szerbiába, föl orosz földre,
S a merre csak járt, a merre küzdött,
Halálba de sok ellenfélt küldött,
Mig egyszer bénán — melle átlöve
Kórházvonattal vitték előre.

Világfürdőben palota sok száz.
Leglakottabb a katonakórház.
Kinek honáért hullt hősi vére,
Talán gyógyulást nyer itt sebére.
Infanteriszt Nagy nem győzte várni,
Mikor fog ujra a rónán járni
S most fel a hegynek viszik előre
Ki a karlsbádi szép temetőbe.

Szép sir jut itt a hősi halottnak,
Itt kell pihened Infanteriszt Nagy!
S pihenni is kezd. Éjjélig bírja,
Éjjélig, a mig megnyílik sirja
S nyugtalan lelke alig hogy szétnéz
Máris rohanna, mint sötét szélvész.
Minden marasztja: „Ne menj, pihenj meg,
Sok temető van, nincs párja ennek.“

„Puha, zöld pázsit, árnyékos séta,
Minden sirhalom virágbokréta.
Észak virági, délszaki pálmák
Örzik itten a halottak álmát.
Szobor, kö, márvány, diszes sirboltok,
S kis fakeresztek — egyforma boldog
Hajlékát jelzik ifjunak — aggnak,
Kik földi gondot messze künn hagynak.“

„Ha hosszú élet, vagy örök béke
Után igyekszik a világ népe,
Azt, vagy emezt itt fel is találja.
Tulnan az élet csodaforrása
S itt legszebb képe az elmulásnak,
Boldog az is, a kinek sirt ásnak.
Ez a világnak legszebbik parkja,
Ez a békének legszebbik partja.“

„Ne készülj innen, maradj, pihenj meg!
Itt nincs hatalma vad fergetegnek.
Domb oldalán a fenyvesek védik,
Zugó viharok meg sose tépik.
Fehérlő nyírfák, örökzöld fenyők
Szép rajvonásban állanak itt őrt.
S ily fedezéknek nem lelni párját,
Nem fogja golyó, nem tépi gránát.“

„Ne készülj innen, maradj, pihenj meg!
Itt megbecsülnek, mindig szeretnek,
Hegyóriások leintnek hozzánk,
Lent a kies völgy fölmosolyog ránk,
S ha a világón béke lesz ujra,
Mindenki, akit erre visz utja:
Ellenség, barát együtt jár hozzánk,
Virágukat mind sirunkra hozzák.“

S körötte az új kis fakeresztek
Mint hű bajtársak úgy integetnek.
A fedezékek katonás rendjét
Mebontani tán nem is engednék,
A kommandóra bár hiába várnak,
Nincs ellensége ennek a várnak,
Ha a várfokon nagy büszkén áll is
Egy két köszöbör: tiszt, generális . . .

Mire az óra éjjéltre fordul,
Infanteriszt Nagy kilép a sorbul.
Kilép a sorbul, még egyszer szétnéz
S repül a lelke, mint a gyors szélvész.
Hogy az utja ne tartson sokáig,
Meg sem áll egész Magyarorszáig,
Annak is legkisebb fulujáig,
Annak is legkisebb kapujáig.

Kitüntetés, előléptetés.

Adatainkat csak a forrás megnevezésével szabad felhasználni.

Tiszti kitüntetés és kinevezés.

Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül *Hajós László, Bubelényi Samu, Köteles István, Nagy Lajos, Walc Béla* hadnagyok, *Bende Imre, Foltányi Béla, Sipos Ferenc, Csernóta Miklós, Tichlarik János, Kummel János, Csernok Jenő, Celder Jenő* zászlósok, *Farkas János, Kricsfalusy Béla, Kovács Zoltán* önk. őrmesterek a bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve. A 148. sz. R. K. (1917-XI. 10) hozza: Ófelsége az ellenség előtt tanusított vitéz magatartás elismerésül *Sloszjár Gyula* hadnagyot a III. o. kor. érdemkereszttel és *Münster Jenő, Kollár István* hadnagyokat a legfelsőbb dicséző elismeréssel tüntette ki. — A 145. sz. R. K.-ból. *Schnek Adolf* főhadnagy és *Schwank Ödön* fhgy a legfelső dicséző elismerést ujjolag és *Mayer Béla, Márton József* hadnagyok a „Signum Laudis“-t kapták. — A 141. sz. R. K.-ból. Az ellenség előtt elesett *Pintér Hugó* hadnagy a III. o. k. érdemkereszttel lett kitüntetve és *Holesch Hugó* főhadnagy a koronás arany érdemkeresztet kapta.

Kutschy Vilmos t. hadnagyot Ő Felsége a III. o. katonai érdemkereszttel és *Jürkány Boldizsár* főhadnagyot a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

Zsámbor Zsolt hdj. őrmestert t. zászlóssá és *Sztriszovszky István* II. o. kpj. szkvót népfelkelő zászlóssá neveztek ki.

Legénységi kitüntetések.

Bronz vit. éremmel lettek kitüntetve: *Nadea Jenő* Besztercebánya, *Lehoczky Mihály* Lapujtó tizedesek, *Kósa Pál* Nagyszécsény, *Hábel István* Balassagyarmat, *Molnár Fülöp* Érsekvadkert, *Szabó Miklós* Mátészalka, *Mácsik Ferenc* Nagyszécsény, *Ocsovay Samu* Rimaszombat, *Dunajszky Gusztáv* Breznóbánya, *Piros Lajos* Panyóka, *Vreba György* Túrmező, *Schule Armin* Balassagyarmat, *Stepeta János* Pubelena, *Kramár János*

Teplár, Cszimár András Szenttamás, *Pézt János* Gyimesdi, *Czigány József* Velkenye, *Szabó István* Dány, *Szilágyi Miklós* Mezőterem, *Kerepesi József* Tiszaórs, *Bartkó János* Lucfalva, honvédek.

Vasérdemkeresztet kaptak: *Klauminger József* Szikra, *Török Mihály* Szügy, *Szpevák György* Majorfalva, *Farkas Bálint* Dobtenék, *Barta Mihály* Újkigyós, *Kádár János* Máramarosziget, *Török Gábor* Keresztvár, *Balczó András* Nagyszilas, honvédek.

A 313. honv. gy. ezr. parancsnoksága *Dunka János* népfelkelőt az I. oszt. vit. éremmel és *Orbán Lajos* népfelkelőt a II. o. ezüst vit. éremmel tüntette ki.

A 314. honv. gy. ezred parancsnoksága *Jersovits István* és *Tamás Flórián* népfelkelőket a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

Előléptetések. *Önk. őrmester* lett *Román László* é. ő. szakaszvezető. — *Önk. tizedes* lett *Iván Rezső* é. önkéntes. — *Tiszthelyettes* lett *Priska János* törzsőrmester. — *Törzsőrmesterek* lettek *Szabó Mihály, Ubranko-*

vics József őrmesterek. — *Őrmesterek* lettek *Blumberger Géza, Kiss János, Juhász Sándor, Zachoray Ferenc* szakaszvezetők. *Szakaszvezetők* lettek *Mikulás András, Erdélyi Imre, Magula Mihály, Farkasovszky Ferenc, Rossy Mihály* tizedesek. — *Tizedesek* lettek *Domucz János, Szilkovics József, Ottó Lajos, Fazekas Béla, Hehszán Mihály, Simon János, Kotman János, Szabó Barnabás, Ábrahám Ferenc, Koren István, Ottmár József, Zagyi Lajos, Lipták Jenő, Adám Bertalan, Repka András, Szecsár János, Petik Rigó Imre, Fekete József, Varga Lajos, Balog Ignác, Szolomayer Dénes, Szebenyi Pál, Ragályi Pál, Farbiak Pál, Vankó István, Balázs Kálmán, Gászó Mihály, Gyurcsik István* őrzetők. — *Őrzetők* lettek *Wagner András, Czaban József, Ludányi István, Demus János, Chudi János, Sztrehárszky Pál, Hoffmann Ferenc, Kelemen Béla, Hanzel László, Kaszás József, Valner Alfréd, Tóth Imre, Tóth Gábor, Zorkóci Weisz Imre, Pukis János, Lucza Károly, Zagiba János, Gimbesán Szilárd* honvédek.

Önkéntesek előléptetése. *Zimányi Szilárd* é. ö. tizedes c. szakaszvezetővé, dr. *Zsoldos Mór* kpj. tizedes szakaszvezetővé, *Schlesinger Károly* kpj. tizedes szakaszvezetővé, *Kamenyik Aladár* önk. tizedessé lettek előléptetve.

Előléptetés különféle alakulatoknál. *Strausz Lajos* 2. o. npf. őrzetetővé; *Kisantal László, Haluska János* és *Trubjánzky József* ujoncok őrzetetőkké, *Kelemen József* őrv. tizedessé, *Kardos Vidor* és *Kardos Andor* ujoncok őrzetetőkké, *Farkas Gyula* tizedes szakaszvezetővé, *Lévai István* c. tiz. v. tizedessé, *Rajner Ferenc* őrv. tizedessé, *Marmorstein Jakab* npf. őrzetetővé, *Sille József* npf. őrzetetővé, *Kádár Árpád* honv. őrzetetővé, *Frenk Kálmán* c. szkv. cím őrmesterré, *Ambrus István* tizedes szakaszvezetővé, *Kilvádi Nándor* és *Márkus Gyula* ujoncok őrzetetőkké léptek elő.

VONATKÖZLEKEDÉS.

Az „U“-vonatok csakis 100 kilométernél hosszabb utazásoknál vehetők igénybe s előnyben mindig a szabadságra menő, vagy szabadságról jövő katonaszemélyek részesülnek.

A Brassó — Arad — Szolnok — Hatvan — Zólyom — Ruttká — Oderberg között közlekedő gyorsvonaton az osztrák-magyar katonák részére Oderberg — Szolnok között egy, Szolnok — Brassó között hat, a német birodalmi csapatok részére öt „C“-kocsi áll rendelkezésre. Tehát magyar katonák is mindenkor utazhatnak az „U“ vonatokon.

Tisztek részére külön kocsik nincsenek; az I. és II. osztályú szakaszokban a tisztek közösen utaznak. A kocsikba csak annyi kézi podgyászt szabad vinni, amennyi az utas feje fölötti polcra vagy az ülés alá elfér. Nagyobb podgyászdarabok személypodgyász gyanánt adandók fel (egy-egy nyílt parancsra legfeljebb 300 kilogramm szelgálati). A frontról való utazás alkalmával Aradon reggeli, visszautazáskor pedig vacsora, Szolnokon mind a két esetben ebéd van biztosítva úgy a tisztek, mint a legénység részére. A megrendelést a vonatot kísérő katonai személyeknél kell eszközölni.

A Csikszereda — Marosvásárhely — Kolozsvár — Szolnok — Czegléd — Budapest között közlekedő katonagyorsvonaton a német birodalmi csapatokhoz tartozó legénység részére egy harmadosztályú kocsi van „Deutsche Urlaub“ feliratu táblával megjelölve.

Csikszentsimon—Brassó—Szolnok—Hatvan
Zólyom—Ruttka—Oderberg és vissza:

Az aláhuzott számok az esti, ill. éjszakai időt jelentik.

oda			vissza
8:59	i.	Csikszentmárton	5:24*
1:48	é.	Brassó) személygyűj-	i. 12:40
8:03	i.	Brassó) fő állomás	é. 7:11
11:14	é.	Segesvár	i. 3:51
11:41	i.	Segesvár	é. 3:31
12:47	é.	Kiskapus	i. 2:24
1:02	i.	Kiskapus	é. 2:14
2:14	é.	Tövis	i. 12:55
2:40	i.	Tövis	é. 12:37
3:17		Alvinc	i. 12:01
4:28		Piski	i. 10:48
7:46	é.	Arad	i. 7:32
8:01	i.	Arad	é. 7:18
9:09		Békéscsaba	i. 6:15
10:25		Mezőtúr	i. 5:01
11:15	é.	Szolnok	i. 4:15
11:25		Szolnok**	é. 4:05
1:25		Budapest	i. 2:10
1:05	i.	Szolnok	é. 2:00
3:05	é.	Hatvan	i. 11:50
3:33	i.	Hatvan	é. 11:35
6:57	é.	Zólyom	i. 8:40
2:30	i.	Zólyom	é. 8:29
3:41	é.	Besztercebánya	i. 7:30
7:05	i.	Zólyom	é. 8:34
9:24		Ruttka	i. 6:00
1:48		Oderberg	i. 2:30

* Tiszti otthon.

** Az arcvonalból hazafelé való utazásnál a német kocsiba; a harcsterre utazva a magyar kocsiba kell átszállani.

Csikszereda—Kolozsvár Szolnok
Czepléd—Budapest ny. p. u. és vissza:

oda			vissza
8:10	i.	Csikszereda	é. 8:00
8:41	i.	Madéfalva	i. 7:31
10:12	é.	Gyergyószentmiklós	i. 6:01
10:32	i.	Gyergyószentmiklós	é. 5:44
1:48	é.	Szászrégen	é. 2:27
2:09	i.	Szászrégen	é. 2:07
3:12	é.	Marosvásárhely	i. 1:06
3:47	i.	Marosvásárhely	é. 12:28
5:36	é.	Székelykocsárd	i. 10:40
6:01	i.	Székelykocsárd	é. 10:17
6:32	i.	Aranyosgyéres	i. 9:51
7:41	i.	Apahida	i. 8:56
8:02	é.	Kolozsvár) személygyűj-	i. 8:29
8:50	i.	Kolozsvár) állomás	é. 7:38
1:00	é.	Nagyvárad	i. 3:30
1:33	i.	Nagyvárad	é. 3:10
3:05	é.	Püspökladány	i. 1:36
3:20	i.	Püspökladány	é. 1:05
5:15	é.	Szolnok	i. 11:40
5:30	i.	Szolnok	é. 11:30
6:02	é.	Czepléd	i. 10:58
6:12	i.	Czepléd	é. 10:51
7:35	é.	Budapest ny. p. u.	i. 9:35

Hírek.

November.

Valamely távoli faluból, a legutolsó viskóból jön mindig, mint egy köhögős kopott favágó, aki mélyen lehuzza kalapját arcára, mikor deres reggeleken beköszönt a kapuk alá és aszott ágakra varjakat ültet csendörnek, hogy vigyázzanak egy-két még nyílni akaró rózsafára a kertekben, a nyár elpazarolt leveleire és az asszonyok ismeretlen gondolatára, mikor távolbakereső tekintettel zárják az ablakokat. November, e köhögős favágó, minden erdők réme, ellátogatott hozzánk és hozzá is embertárs, ki havas hegyek szikláit közt lap-pangva élsz, vagy felhárbe leplezett tisztásokon figyelsz és fülelsz éjszakánként, mikor a távolban farkasok üvöltenek és jobb lenne — legalább is — egy pirosszemű rajkályha mellett melegebben meséket mondani. De te embertárs fázol. De te embertárs őrszem vagy és jól gondold meg, hogy ezrek és milliók almán örködöl. És ezreknek és millióknak szép lesz az álma, ha jól vigyázol embertárs! És te tudod mi az: népet álmodni. Te is álmodtál, mikor tudtad, hogy most István bátya áll a drótoknál, akinek olyan a szeme akár a sasoké. És István bátya még sohasem aludt el odakint. Te is álmodtál, akkor biztosan a meleg fűdözékben, álmodtál: otthon voltál és a lányod, meg a fiad, meg a feleséged megcsókolt. Ugye szép volt? . . . És most is erre gondolsz, érzed: a novemberi éjszakába meregetve szemedet. De te embertárs őrszem vagy és most mások vannak soron. Most mások álmodják haza magukat. És neked vigyázni kell a millió álomra — embertárs — vigyázni kell, mert november (ez a köhögős favágó) már hozza a hideget és a szem ilyenkor könnyen lecsukódik . . .

Este nem fázhatsz embertárs, ha a millió álomra gondolsz, érzed: micsoda melegség simogat puha kezével ott balra, a köpönyeged alatt? *Oberon*

Dandárparancsnokság átvétele. *Jankovics* Ferenc ezredes, helyettes dandárparancsnok szabadsága idejére a dandárparancsnokságot *Juhász* László alezredes, ezredparancsnokunk vette át.

Megbízás. *Klinda* Jenő százados a Berszán csoport parancsnokságával bízott meg. *Horkay* Gyula hadnagy átvette a III. géppuskás század parancsnokságot, *Varga* Pál főhadnagy gt. az I. zászlóalj gazdasági hivatal főnökséget vette át. *Sznida* József hadnagy az eleségvonat parancsnokságát látja el.

Tiszti otthon. A hadosztály kötelékébe tartozó tiszték részére Csikszentsimonban a 192. számú házban tiszti otthon létesült: átvonulás alkalmával szállás az otthonban, étkezés pedig az állomásparancsnokságnál igényelhető.

Vezenylés. *Labos* László hadnagy a csikszentsimoni pályaudvar repülő elhárító géppuskához, *Fenyő* Miksa e. ü. hadnagy a marosvásárhelyi sebészeti továbbképző tanfolyamra vezenyletetett.

Szabadságon van. *Barna* Lajos főhadnagy gt. és *Dr. Máriásy* Lajos főhadnagy.

Bevonulás. *Frieb Géza* e. ü. zászlóst beosztották Berszán csoportba — *Engel Henrik* e. ü. zászlóst ideiglenesen beosztották az ezredsegélyhelyre.

Az ezredkant'n. Három hónapja, hogy megnyitották az ezredkantint és áldásos működése mellett a mint az alábbi elszámolásból láthatjuk — özevgy és árva alapunk javára 19044 korona és 54 fillért hajtott. Nem tudunk eléggé hálások lenni *Juhász László* alezredesnek, ezredparancsnokunknak, kinek kezdeményezésére és fáradságtalan ügyszeretetére vezethető vissza, hogy a ma már nélkülözhetetlen intézmény fenn áll. Az ő agilitása és mindenre kiterjedő figyelme juttatta tisztjeinket és legénységünket a mindennapi és nélkülözhetetlen cikkekhöz. Juhász alezredes szellemében elgondolt ezredkantint ügyvitelét *Barna Lajos* főhadnagy gazdasziszta látja el és nem dicsérhetjük szintén eléggé helyes üzleti érzékét és fáradságtalan buzgalmát és nagyon is méltánylásra érdemlő azon fáradozását, melyet mindannyiukért tett. A hivatalos elszámolást az alábbiakban közöljük.

Bevétel összesen . . .	40377 K 19 f	
Kiadás	20916 K 45 f	
Veszteség	416 „ 20 „	
Levonva a kiadást . . .	21332 „ 65 „	
Marad tisztán	19044 K 54 f	
Árúkészletben	15459 „ 50 „	
Készpénz	3585 „ 04 „	
összesen	19044 K 54 f	

M. kir. 16. honv. gy. ezred
Tábori Kantin vezetősége.

Juhász László s. k.,
alezredes.

Barna Lajos s. k.,
főhadnagy gt.

Sebesülten kórházba távoztak. *Masiha Illés* (Beregelyfalva) *Tóth István* (Kunmadaras) honvédek.

Beteg kórházba távoztak. *Mitnyákovicz József* zászlós, *Juracsik Rezső*, *Farkas János* önkéntes őrmesterek. *Lőrincz József* (Jánosi) *Vida János* (Felsőhajó) *Ragály Pál* (Szubafő) tizedesek. *Klagyivik István* (Kékkő) *Barta Károly* (Magyarkanizsa) őrzetők. *Krajnyik Sándor* (Ujfehértó) *Szabó József* (Lueska) *Bobruska László* (Urmező) *Hradsinszky Tamás* (Lengvart) *Grosav Izidor* (Nima) *Morosan András* (Felsőszándorfalu) *Heipter Ádám* (Kácsfalu) *Kopnicki János* (Ovár) *Kovács János* (Losonc) *Tóth Mihály* (Türmező) *Pempa Sándor* (Kisszállók) *Oláh Gábor* (Tiszakanyar) *Klaacsany Samu* (Malahó) *Tari József* (Pásztó) *Sztrányai Ödön* (Nagy-róce) *Farkas Lajos* (Velyte) *Tóth József* (Vác) honvédek.

Kórházból egyenesen az ezredhez vonultak be: *Krakos Márton* őrzetető beosztva az 5. századhoz, *Szajkó Mátyás* honvéd beosztva a 2. századhoz, *Bézi János* honvéd beosztva a 9. századhoz *Muszteca, János, Papp Péter* honvédek beosztva a 7. századhoz. *Tari József, Rákóczi József, Andrejka Ferenc, Lassák András* honvédek beosztva a 8. századhoz.

Pótzászlóaljhoz vezénylés. Mint legkitartóbbak hosszú harcéri szolgálat után a pótzászlóaljhoz utbaindultak: *Lissauer József, Köteles István, Simon József* hadnagyk *Meskó Tibor, Steiner Filőp* zászlósok. *Dobos Lajos Leskó György* törzsőrmesterek.

Személyi hírek a pótzászlóaljnál. *Banner Jenő* népt. főhadnagy a ker. parancsnokság rendelkezésére Lembergbe utbaindult. — Egészségügyi szabadságról bevonult a pótzászlóaljhoz: *Hupka Viktor* t. hadnagy és *Bodnár Árpád* zászlós. *Hugyecz Ede* szkv. főhad-

nagy az 1. pótzászlóaljtól bevonult. — *Rohács Pál* hadapródjelölt szintén bevonult a pótzászlóaljhoz. — Munkatársunknak *Kovács József* hadnagynak a kerületi parancsnokság november 26 ig szabadságot engedélyezett. — *Korányi Árpád* népf. segédocorvos 8 heti egészségügyi szabadságra ment. — *Scheffer József* t. főhadnagy kórházból és *Bruoth István* hadnagy egészségügyi szabadságról bevonult. — Kórházban utalták *Hugyecz Ede* szkv. főhadnagyot és *Engel Ernő* hadnagyot. — *Lieszkovszky Károly* hadnagyot és *Kisfaludy Kálmán* hadnagyot a ker. parancsnokság a 15. honvéd pótzászlóaljhoz, Trencsénbe helyezte át. Kórházból bevonultak *Kutschy Vilmos Szvorenj* János és *Polesznyák József* t. hadnagyk. — *Joós Ferenc* t. hadnagyot áthelyezték a 13 II. népf. hadtápszóaljhoz — Egészségügyi intézetből *Kalmár Jenő* szkv. hadnagy bevonult — December 7-ig egészségügyi szabadságra ment *Stuller Lajos* t. hadnagy és *Danis Frigyes* t. hadnagy. — *Hulász Miklós* főhadnagy gt. a tényleges katonai szolgálat alól bizonytalan időre felmentetett. — *Koltay Sándor*, és *Hajós László* t. hadnagykot az orvosfőnök kórházba utalta. — A veszprémi 31. honvéd pótzászlóaljtól *Varga József* népf. zászlóst áthelyezték ezredünkhöz, s a pót-zli-hoz bevonult. — *Verzár Zoltán* hadapródjelölt kórházból bevonult. — *Halay János* t. zászlós 6 heti szabadságra ment. — *Sitterli András* hadnagy két heti egészségügyi szabadságot kapott. — *Dr. Moldován György* segédocorvost áthelyezték a 12. honv. pótzászlóaljhoz, Egerbe. — *Zsámbók Zsolt* t. zászlós a zólyomi ágyustanfolyamra vezényeltetett.

Adomány. *Róth Ferenc* hegedűművész, most már bajtársunk, — ki már annyiszor állt ezredünk jótékonyági akciójának szolgálatában, kinek hegedűművészetében oly sokszor gyönyörködtünk — újabb biznyságot adta özevgyeink és árvaink iránt érzett meleg szívének: saját szerzeményű 2 műdal, adományozott a Történelmi osztálynak. A két dal szövegét sárbogárdi *Mészöly Ödön* 1. honvéd pótzászlóaljbéli alezredes, közígazgatási parancsnok írta. A „Vidd el szellő, vidd el . . .” című dalban a bús magyar motívumok megszerkeszteték és megkapják az ember lelkét, s repülünk edes borzongással a dal hullámain. A „Téged köszöntlek bájos holdvilág” lassú melankolikus hangjainak magas szárnyalása elbájoló. Az előbbi dal most szerepel, Az „*Apollo Kabaré*” műsorában. A gyönyörűen kiállított kották, melyek címlapjai *Messinger* (müncheni) és *Kalmár* (budapesti) festőművészek remekei fiókkia-dóhivatalunkban kaphatók. Kérjük t. olvasóinkat, hogy megrendelésüket mielőbb feladni sziveskedjenek, mert a kották csak korlátozott számban vannak kibocsátva.

Jótekonycélú hangverseny. Hangversenyt rendezett a besztercebányai *Madách-társaság* a 16-ik honvéd gyalogezred elesett hőseinek özevgyei és árvaí alapja javára november harmadikán. Valakiket most dicsérnem kellene, valakiknek a játékaról, énekéről, táncáról kellene írnom, de nem teszem. Nem tehetem meg. Majdnem úgy járok, mint *Pókainé* nem tudok közülök választani. Melyiket szeressem? Melyiket emeljem ki, melyiket dicsérjem? Csakhogy én azért nem esem kétségbe, pedig nekem nyolcz közül kellene választanom. Legjobb, ha egyszerűen túlteszem magam ezen a nehéz problémán. Mert hát hogy tudnám én azt megmondani, hogy melyik volt szebb, „melyik dicsőbb, melyik nagyobb?” *A Kiss József* verseinek melodikus ritmusa *Dr. Zenovitz Ernő* szavalatában, a „*Cavatine*” a „*Serenad*,” vagy a „*Canzonetta*” epedő sóhajokat

keltő, szerelmes vágyas zenéje-e, mely Róth Ferenc hegedűjéből és Dr. Schwarz Samuné zongorájából muzsikált felénk, vagy a kis huszárönkéntes Nyitray Dániel bátor „Attakja“ a tábornoki mama, Herritz Eszti ellen, melyet azonban a Dr. Soltész tábornoki piros szegélye visszaparancsol? Janisch Böskének és Csányi Aladárnak, ennek a bájos négerpárnak még kedvesebb tánca-e, vagy a „Polgór“ karszalagos hősének, Dr. Soltész Jánosnak, hazafias felbuzdulása, amelyet, sajnos, még a saját b. neje sem tud méltányolni kinek megismerésítője Horn Márta volt? Vagy tatán ez sem? Talán mégis a porosz gránátost bájos ravaszsággal fogságba ejtő kis francia baba, Császár Duci csábitó, hívős-dalos mesterkedése mely az elszázi kérdés leggyorsabb és legegyszerűbb megoldásához vezet? Vagy a „tiszelt úr,“ Dr. Soltész „kis kavé kuglóf“-ja, amely a törzsvendégek, Herritz Eszti és Janisch Olga távozása után végre is megértésre talál a kardoskodó tulajdonosnőnél, Horn Mártánál, a minduntalan bekiáltott kis cselédnyka, Horn Duci bizonygató, igenlő fejbólintásai közben? Vagy az utolsó volt-e a legkedvesebb, Császár Ducinak, a párvavesztett, kétyerekes családjának panasza az legvégül az a „Százforintos bankó“, amely kevésnek bizonyult a hat ökör és nagy ház megvételére s így a Farkas Lajosé lett? Nem tudom, nem bírom, nem akarom eldönteni. Csak egy tényt szögezlek le. November 3-án egy cseppel kevesebb könny hullott hősünk özvegyei szeméből, egy gügyögő, éhes gyerek-szájjal kevesebb kért enni.

Az özvegy és árvaalapra október hóban a következő összeg folyt be:

Fényképészeti cikkekből (Dvorszky és Bódy)	1033	K 27 f
Szita Flórián tiszt. érempótdija	22	„ 50 „
E. T. és E. T. konyhaszemélyzet adománya	55	„ — „
Ezredtörzs tisztikar	40	„ — „
Paulovits és Istók hadnagyok érempótdija	30	„ — „
Vonat étkezde persely	51	„ 35 „
Hulladékból befolyt	149	„ 75 „
Tamaskovics fhgy. és Stollmann hdgy. adománya	20	„ — „
Körmeny szds. könyvtárúsitásából befolyt jutalék	5	„ — „
Zenekar adakozása	103	„ — „
Vonattisztiek tekepályadij fejében	40	„ 30 „
Dr. Vargyas Tivadar táb. lelkész	20	„ — „
39. H. Ö.-tól mint a csekszentsimoni népünnepély adománya	200	„ — „
Dr. Acél Béla főorvos	2	„ — „
Altiszt iroda persely	44	„ 40 „
Ezredtörzs tiszt i. étkezdeje	143	„ 70 „
Szöllős János zls.	42	„ 80 „
Madách-társaság estélyének jövedelme	1006	„ 40 „
1. pót század gyűjtése	4	„ 50 „
Áll. el. iskola gyűjtése, Radvány	2	„ 28 „
1. számú gyűjtő persely	18	„ 40 „
N. N. adománya	10	„ — „
Medriczky hadnagy	10	„ — „
XXXII/1. arató menetsz. 1 napi munkabér	300	„ — „
Matuskovich Márton kanonok, zólyom-mindszenti templomi offerát	21	„ 30 „
Saku Mihály és neje Rimaszombat	10	„ — „
Turcsányi Tiborné, Csepreg	10	„ — „
N. N. Nustya	6	„ — „
Kovács Istvánné Beregszász	100	„ — „
Rábelly Etta, Rimaszombat	10	„ — „

Niedermann Béláné	40	K — f
N. N.	2	„ — „
Kovács Ilonka, Rozsnyó	3	„ — „
Thuróczy Ferenc, Szikla	5	„ — „
Szabadi Gyuláné, Erdőbádony	5	„ — „
Köszölet Gyézáné gyűjtése:		
Köszölet Gyézáné	20.—	K
Discantiny János	10.—	K
Discantiny Imre	5.—	K
Tulzer Henrikné	2.—	K 37 K — f
Eisenkolb Alfonz zászlós	39	K 68 f
„Az Est“ küldeménye	27	K 60 f
6. század	4	K — f
Huszár Elemér, Keszeg	100	K — f
Összesen . 3775 K 23 f		

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen vagy jelíig levelekre nem válaszolunk.

Mikolth. Versét köszönettel vettük Kérjük keressen fel más kor is soraival. — H. L. Losonc. A lapot mi elküldöttük pontosan, a hibát semmiesetre sem mi követtük el. — Barna László tizedes. Versét, sajnos nem közölhetjük. — H. K. Nevezett sem a pótzászlóaljnál, sem az ezrednél nincs és nem is volt. — Záhony László. Jó hogy álnév mögé bujlik: nem közölhetjük. — Népfelkelő főorvos. Az ezred akkor a Strypánál volt és végig szenvedte a telet ugyanabban az állásban. — V. Vidor, Gőmör. Adunk, hogyne adnánk felvilágosítást, de arról már igazán nem tudjuk értesíteni, hogy fia mit csinálhat a fogságban. Erdeklődését köszönjük. Jól vagyunk, már amint ilyen háborús világban egyáltalán jól lehet az ember. — K. J. Még sem tehetjük. Már oly sokszor megirtuk, hogy névtelen levélre nem válaszolunk, kivétel pedig nem tehetünk. Különbösen sem adhatunk ilyen dolgokról felvilágosítást. — F. Árpád, Hatvan. Ez a katonai szellemmel nem egyeztethető össze. — Hx. O, nagyon örülünk. Sőt fogadjá hálánkat. Ha 500 leány így gondolkodna a 3 vármegyében és buzgalommal, szorgalommal sok-sok előfizetőt gyűjtene: nem egy könyv száradna fel özvegyeink és árváink arcáról. — Vers. „A végzet“ tényleg vezétes mi reánk nézve is. Tegye le a pennát. — Pont. Kérjük, hogy karácsonyi számunkba aktuális strófaták írjon és bajtársai között szintén e szám részére gyűjtse az anyagot, mivel a karácsonyi szám 32 oldalas lesz. — Szódás Pál. Téved, ha azt hiszi, hogy ha valaki 1 koronát „pali“ módjára kidob, az n.ír gavallér.

Aki hadbavonult hozzátartozójáról apjáról, fiáról, testvéréről

hírt, felvilágosítást akar szerezni az .fizesen elő

„A 16-os honvéd“-re

Előfizetési ár: egy évre . . .	4 K 80 fill.
fél évre . . .	2 „ 40 „
negyed évre	1 „ 20 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal Tábori posta 425.

Fiók szerkesztőség és kiadóhivatal Besztercebánya, ahová a lapnak szánt közlemények és előfizetési díjak küldendők. o o

Felelős szerkesztő: KUN BERCI.

Az ezredkantinban vásárolj,

mert ott kaphatsz:

cukorkát, levélpapírt, tisztálkodó eszközöket, pénztárcát, dohányzó készletet, gyufát, katonai cikkeket, villanylámpát, különféle italokat stb

a legjutányosabb árakon.

CSZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA

BESZTERCZEBÁNYA.

STEINER és LÖWY

BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-, borseprü- és barackpálinka nagyfőzde.

A NAP

a magyar nép legkedveltebb politikai napilapja. hírszolgálat a legtekélyesebb, a legelterjedtebb és legolcsóbb politikai napilap.

minden igazságos ügyet felkarol és minden jogtalanság ellen küzd.

a magyar nép szípolozói és kiuzsorái ellen élet-halál harcot viv.

A NAP a fronton küzdő hőseink itthonmaradt családtagjainak ügyes-bajos dolgaikban rendelkezésére áll. második kiadása állandóan és legeisőnek közli a hivatalos harctéri jelentéseket.

A NAP elfogad a frontról is előfizetéseket, bármely hónap 1-től és 15-től.

A NAP előfizetési ára egy hónapra 2 K 20 f
negyedévre . . . . . 6 K — f

Megrendelési cím: A NAP kiadóhivatala, Budapest, VI. Teréz-körút 5.

Telefon 67. szám.

Ö. cs. és kir. Fensége József Főherceg Udvari szállítója.

MULICZKY ISTVÁN

SZIJGYÁRTÓ ÉS NYERGES
BESZTERCZEBÁNYA.

Készít:

Lőszerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű börcikkeket.

Beszterczebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

Likörkülönlegességek és Rumgyár gőzerőre, Szilvórium-, Törköly-, Borovicska-, Seprü- és Barackfőzde, Cognaclepárlás, Gyümölcszörpök és Gyümölcsborsajtoló hidraulikus üzemmel ajánlja közkedveltségnek örvendő gyártmányait.

HADIEMLEKTÁRGYAK, JELVÉNYEK ÉKSZEREK GYÁRTÁSA ÉS ELADÁSA

LÖCSEY FERENC és TSA BUDAPEST,
IV. Váci-utca 51. sz.
Számos ezred szállítója; előnyös árak.

FREIWIRTH MÓR

KORONA KÁVÉHÁZA
— ÉS SZÁLLODÁJA
BESZTERCZEBÁNYÁN.

A tizenhatos (16) tiszték találkozó helye.
Kítűnő kiszolgálás. — Estéknként cigányzene.

Beszterczebányai Első Magyar Posztó- és Gyapjuáru-gyár Rész- vénytársaság Beszterczebányán.

GYÁRT: Egyenruha posztót, szövetet, takarókat, pokrócokat és halinát stb.